

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

**МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІИ
(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)**

**МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018**

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE
MARIUPOL STATE UNIVERSITY

2nd International Research Conference

**“INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION
OF UKRAINE IN GLOBAL MULTICULTURAL SPACE:
STATE-OF-THE-ART, CHALLENGES AND PROSPECTS”**

April 18-19, 2018

Conference Proceedings

**MARIUPOL
MSU
2018**

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

У тезах характеризуються різні варіанти виявлення професійної мобільності особистості, які стосуються її особистості вчителя. Проаналізовано результати анкетування вчителів з метою виявлення недоліків методичної роботи. Зазначено те, що формування професійної мобільності вчителів вимагає організації цілеспрямованої системної методичної роботи на засадах співпраці й партнерських стосунків.

Ключові слова: професійна мобільність особистості, вчителі, методична робота, співпраця, формування, самоосвіта.

Професійна мобільність як особистісна якість є важливою рисою сучасного вчителя, адже вільне орієнтування в інформаційно-географічному поліусі, оволодіння новітніми педагогічними технологіями, участь у міжнародних проектах дозволяють позбутися стереотипів і вдосконалювати власний потенціал. Нині недостатньо адміністративного стимулювання вчителів, їхня праця вимагає презентабельності й визнання державою й суспільством як високооплачуваної професії. Сучасний учитель має бути здатним до створення власного педагогічного досвіду, швидкого реагування на зміни в освітньому середовищі. Знання й уміння професійної мобільності мають допомагати вчителю правильно побудувати робочий день, відпочивати й не стомлюватися в педагогічній діяльності, адже він має бути завжди спокійним та урівноваженим.

Учена Е. Сайфутдінова [3] виділяє такі варіанти професійної мобільності особистості: 1) за активністю участі в ній індивіда – активна (людина за власною ініціативою шукає нову роботу) і пасивна (в результаті втрати робочого місця за ініціативою роботодавця); 2) за рівнем вияву – горизонтально професійна мобільність (зміна місця роботи без зміни місця, яке обіймає особистість у структурі престижних професій) і вертикальна – зі зміною вказаного статусу; 3) за ступенем мінливості – професійна мобільність без зміни чи зі зміною профілю роботи; 4) за первинністю (вторинністю) – первинна професійна мобільність (зміна основного місця роботи) і вторинна (зміна другого місця роботи); 5) початкова мобільність (вибір профілю освіти залежно чи незалежно від інших людей).

У науці розрізняють горизонтальну і вертикальну, висхідну і низхідну професійну мобільність особистості (за П. Сорокіним) [4]. Горизонтальна мобільність пов'язана з рівнозначними переходами без зміни соціального статусу. Для вчителя це підвищення компетентності й ефективне використання особистісних якостей у професійному розвитку, гнучкість професійних поглядів і дій, здатність особистості до саморозвитку в конкретних професійних умовах, що змінилися. Вертикальна мобільність пов'язана з підвищенням або зниженням соціального статусу. Висхідна мобільність – це перехід до більш високого положення, який характеризується високою конкурентоспроможністю і професійною адаптацією індивіда. Можливість руху вгору означає не тільки збільшення частки отриманих соціальних благ, але й більш повну професійну реалізацію. Низхідна професійна мобільність супроводжується втратою професійного статусу, що ілюструє ситуація на ринку праці.

У дослідженні К. Мельник [2] наголошено на педагогічних умовах формування ключових компетентностей педагогів, а саме: розробка методологічної бази формування ключових компетентностей педагогів, індивідуалізація методичної діяльності на основі діагностичного оцінювання особистісно-професійного потенціалу педагогів, здійснення психологічного супроводу інноваційної освітньої діяльності, створення рефлексивного середовища, організація спеціальної андрагогічної підготовки вчителя. Районні методичні центри, на думку названого вище автора, намагаються здійснювати інноваційні підходи до підвищення кваліфікації вчителів, знайомлять їх з інтерактивними формами навчання і виховання школярів, розкривають роль інформаційно-комунікаційних технологій для прискореного навчання дорослих, організують обговорення механізмів технології відкритого навчання, освіта для сталого розвитку, можливості дослідницької та експериментальної діяльності для професійної самореалізації вчителів. Однак, у цій праці та працях інших учених не йдеться про співпрацю та її роль у формуванні професійної мобільності вчителів.

Як свідчать дані проведеного пілотного дослідження, учителі (усього опитано – 121 особа) зазначають про те, що організація методичної роботи вчителя має недоліки певного характеру, а саме: 1) потребує значного вдосконалення освітнього менеджменту та корекційно-аналітичної роботи (48%); 2) залишається повільним упровадження в практику діяльності педагогів питання інформатизації освітнього процесу (37%); 3) низька мотивація педагогів до самоосвітньої діяльності (15%).

Формування професійної мобільності вчителів вимагає організації цілеспрямованої системної методичної роботи на засадах співпраці й партнерських стосунків. Вивчення педагогічного досвіду, планів і звітів роботи методичних об'єднань, експертизи освітніх проектів показало, що рівень професійної мобільності вчителів підвищиться, якщо їх залучати до співпраці, об'єднувати спільною ідеєю, виносити колективні рішення, підтримувати партнерські стосунки в освітньому середовищі. З позиції педагогіки співробітництва педагог має виступати як організатор навчання, посередник між

школярем і соціальним досвідом, культурою людства, що допомагає подоланню відчуженості дітей від дорослих, педагогів, батьків, створенню умов для активності, ініціативності, творчості учнів, подоланню певного роздвоєння поведінки, дії, для себе і для дорослих [1].

Отже, співпраця має стати провідною характеристикою сучасної методичної роботи ЗНЗ. Реалізація ідей педагогіки співробітництва (доброзичливих стосунків у педагогічному колективі, навчання без примушування й самоосвіта, важкої мети, опори, вільного вибору, випередження, великих інтегрованих блоків, самоаналізу) в системі методичної роботи ЗНЗ має позитивно сприяти на формування професійної мобільності вчителів, оскільки задіяні механізми людської поваги, взаєморозуміння, процеси «Я»-концепції, вибору стилів педагогічної діяльності, прогнозування саморозвитку й самовдосконалення.

Список використаної літератури

1. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч.-метод. посіб. Харків, 2002. 400 с.
2. Мельник К. Інноваційні підходи до навчання дорослих в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Методист*. 2013. № 1 (13). С. 3–8.
3. Сайфутдинова Е. В. К вопросу о профессиональной мобильности молодежи в условиях становления рыночных отношений. *Современное состояние и перспективы развития гуманитарных наук* : сб. ст. Одеса, 1997. Ч. 2. С. 38–42.
4. Сорокин П. А., Кравченко А. И. Социальная мобильность, ее формы и флуктуации. *Социология: хрестоматия для вузов*. М., 2002. С. 449–479.

I. Gorbachova

PROFESSIONAL MOBILITY OF A TEACHER IN THE CONDITIONS OF INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE INTERNATIONAL EDUCATIONAL SPACE

Different variants of identifying the professional mobility of an individual which are related to the personality of a teacher are being characterized in the theses. The results of the questioning of teachers are analyzed in order to identify the shortcomings of methodical work. It is noted that the formation of professional mobility of teachers requires the organization of purposeful systematic methodological work on the basis of cooperation and partnership relations.

Keywords: professional mobility of an individual, teachers, methodical work, cooperation, formation, self-education.

УДК 37.014.24

Грідіна І. М., Гедьо А. В.

СТУДЕНТСЬКА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНИХ ІНТЕРЕСІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У тезах висвітлено вплив студентської академічної мобільності на державні інтереси та національну безпеку України за умов суспільно-політичної кризи та зовнішньої агресії. Робиться висновок про переважання політичного та іміджевого капіталу студентської академічної мобільності на сучасному етапі. Окреслюються загрози національній безпеці, спричинені втратою академічної мобільності молоддю тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Ключові слова: академічна мобільність, студентство, національна безпека, освітній простір, євроінтеграція, тимчасово окуповані території Донецької та Луганської областей.

Студентська мобільність сьогодні є невід'ємним трендом епохи глобалізації. За період між 2005 та 2012 роками кількість студентів, що мандрують до інших країн з метою отримання вищої освіти, збільшилось на 50% - від 3 до 4 млн. [5]. Об'єктивні процеси перетворення державних кордонів на умовні, прогресуючий розвиток реальних та віртуальних комунікацій заохочують, а відкритість міжнародних ринків праці спонукають молодь бути конкурентоспроможною, збільшувати свої шанси на професійну самореалізацію. Академічна студентська мобільність перетворилась на розвинену форму інтернаціоналізації освіти, сприяючи інтеграції індивіда у міжнародну академічну спільноту в рамках глобального освітнього процесу. Показники та індикатори мобільності перетворились на своєрідні маркери ефективності діяльності вищих навчальних закладів. Академічна студентська мобільність в контексті стратегічних завдань державної освітньої політики України розглядається в якості найважливішого чинника включення України до світового освітнього простору, а через це уможливорює прискорення європейської інтеграції країни, вдосконалення освітніх технологій, вихід якості української освіти на світовий рівень, інноваційний розвиток університетської науки та інтеграцію її з виробництвом, надходження значних коштів до державного бюджету, які можна інвестувати в розвиток вітчизняної системи освіти, покращує якість трудових ресурсів країни та можливості працевлаштування українців тощо [1]. Порядок здійснення академічної мобільності у якості дієвого інструментарію для інтернаціоналізації вищих навчальних закладів країни закріплено в Законі України «Про вищу освіту». У процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» була також прийнята загальнонаціональна політика сприяння студентській академічній